

Извештај о првом Лингвистичком семинару у Тршићу 2018. године

Први семинар *Жаргонизми, фразеологизми, дијалектизми у односу на стандардни језик* реализован је у периоду од 30. јула до 12. августа 2018. године у Образовно-културном центру „Вук Караџић“ у Тршићу.

Рад семинара *Жаргонизми, фразеологизми, дијалектизми у односу на стандардни језик* одвијао се према предвиђеном плану и може се оценити као веома успешан, о чему говори и то да су ученици на крају семинара били оспособљени да своја знања и истраживања која су спровели након лингвистичке обуке представе самостално, у јавном наступу путем презентације, што се може сматрати једним од исхода семинара. Најважнији исход – самостално спроведено истраживање уобличено у форму стручног рада – полазници су остварили непосредно након семинара, што ће бити представљено на конференцији која ће бити одржана у Београду до краја текуће године.

Полазници

Програм лингвистичког семинара похађало је 14 ученика из 5 градова Србије: Београд, Нови Сад, Ваљево, Краљево, Сремска Митровица, као и једна ученица из Бањалуке, Република Српска.

Реч је углавном о ученицима другог и трећег разреда гимназија и филолошких гимназија. Таква добра селекција знатно је утицала на успешност семинара.

Предавачи

Координатор радионица: доц. др Марина Николић из Института за српски језик САНУ.

Руководиоци радионица: др Слободан Новокмет, др Весна Ђорђевић, мср. Бојана Тодић, мср. Вања Миљковић, мср. Миљана Чопа, сви из Института за српски језик САНУ.

Предавачи: проф. др Софија Милорадовић, доц. др Марина Николић, др Наташа Вуловић, др Владан Јовановић, др Светлана Слијепчевић, др Слободан Новокмет – из Института за српски језик САНУ, као и ванр. проф. Александар Милановић са Филолошког факултета у Београду.

Програм

Термини предавања: у периоду од 31. јула до 9. августа – у преподневним сатима (9.00–12.00); предавање и питања полазника семинара.

Термини радионица: свакодневно (изузев 4. и 5. августа), у поподневним сатима од 15.30 до 18.30, а 9. и 10. августа и у преподневним терминима (од 9.00 до 12.00).

Радионице су биле организоване према подтемама: жаргонизми, фразеологизми, дијалектизми и књижевни текст, и у њиховом међуодносу, а учесници су подељени према интересовањима.

Фразеолошке радионице базиране су на најновијим истраживањима на пољу фразеологије. Ученици су упознати са појмовима у фразеологији, основним одликама фразеологизама, фразеологијом у ужем и ширем смислу, настанком фразеологизама, критеријумима за одређивање фразеологизама, структуром фразеологизама, различитим класификацијама фразеологизама. Ученици су упознати и са релевантном литературом, а практично су, у групи или појединачно, обављали семантичку анализу фразеологизама и вежбали на конкретним примерима – из речника и из текста.

Радионица о жаргонима конципирана је тако да су ученици кроз практичан рад били упознати са актуелним дефиницијама жаргона, као и са његовим односом према сленгу, колоквијалној, вулгарној лексици, али и према стандардном језику у целини. Уведен је појам *идентитет*, а његове језичке манифестације су објашњене преко аналогије са визуелним кодом. Размотрен је однос између *жаргона* и *дискурса*, да би се направила разлика између *жаргонизама у ужем смислу* и *дискурских жаргонизама*, што је и илустровано одговарајућим примерима. Говорено је о реактивној природи жаргонизације и поступцима језичког онеобичавања у својству изражавања идентитета. Полазници су читали поглавља из романа у којима је говор јунака жаргонизован у одређеној мери, затим чланке с интернета које карактеришу омладински жаргон и други типови жаргонске лексике.

Дијалектолошка радионица дала је осврт на суштину народних говора, поделу на наречја, изговоре и дијалекте, те на појам стандардног језика. Ученици су, након упознавања са основним терминима и симболима у дијалектологији, потом са критеријумима за класификацију дијалеката, те са поделом српских дијалеката, њиховом распрострањеношћу и структуралним карактеристикама, као и са појмом дијалектизма, слушали звучне записе и документарне видео-записе говорника различитих дијалеката, са циљем препознавања дијалеката и успостављања разлике међу њима. Ученици су кроз дискусију сагледавали разлике између прописане норме и њене реализације, као и

употребе различитих идиома у зависности од говорне ситуације. Ученици су се на дијалектолошкој радионици бавили употребном вредношћу дијалектизама у књижевности, медијима и музици, њиховом лингвистичком и лингвостилистичком анализом.

Осим поменутог радног сегмента, за полазнике су организоване и две стручне екскурзије. Прва је организована на релацији Текериш – Соко град – Мачков камен – Крупањ, и на њој су ученици имали прилику да посете обележја из Првог светског рата која се односе на Церску и Колубарску битку, као и на друге битке које су се 1914. године водиле на овим просторима. Друга екскурзија обухватала је обилазак манастира Троноше. Полазници су учествовали и на радионицама извођења народних песама и игара.

Циљеви

Основни циљ лингвистичког семинара јесте да се ученицима покаже на који начин функционише маркирана лексика у српском језику, какав је однос супстандардног и стандардног језика, какве су релације између српских дијалеката и стандардног српског језика, где је место жаргона у језику.

Други циљ је упознавање ученика са савременом релевантном лингвистичком литературом, служење њоме и полемисање са њом.

Трећи циљ је оспособљавање ученика за самосталан рад, те за самостално и научно утемељено лингвистичко истраживање, као и за представљање добијених резултата након објективне и стручне анализе, уз одговарајућу методологију и релевантан корпус.

Ипак, главни циљ је развијање интересовања ученика за матерњи језик, који је и једно од најважнијих идентитетских обележја.